



Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartai

8-asis VSAFAS

„Atsargos“ (Žin., 2008, Nr. 75-2967)

Turinys

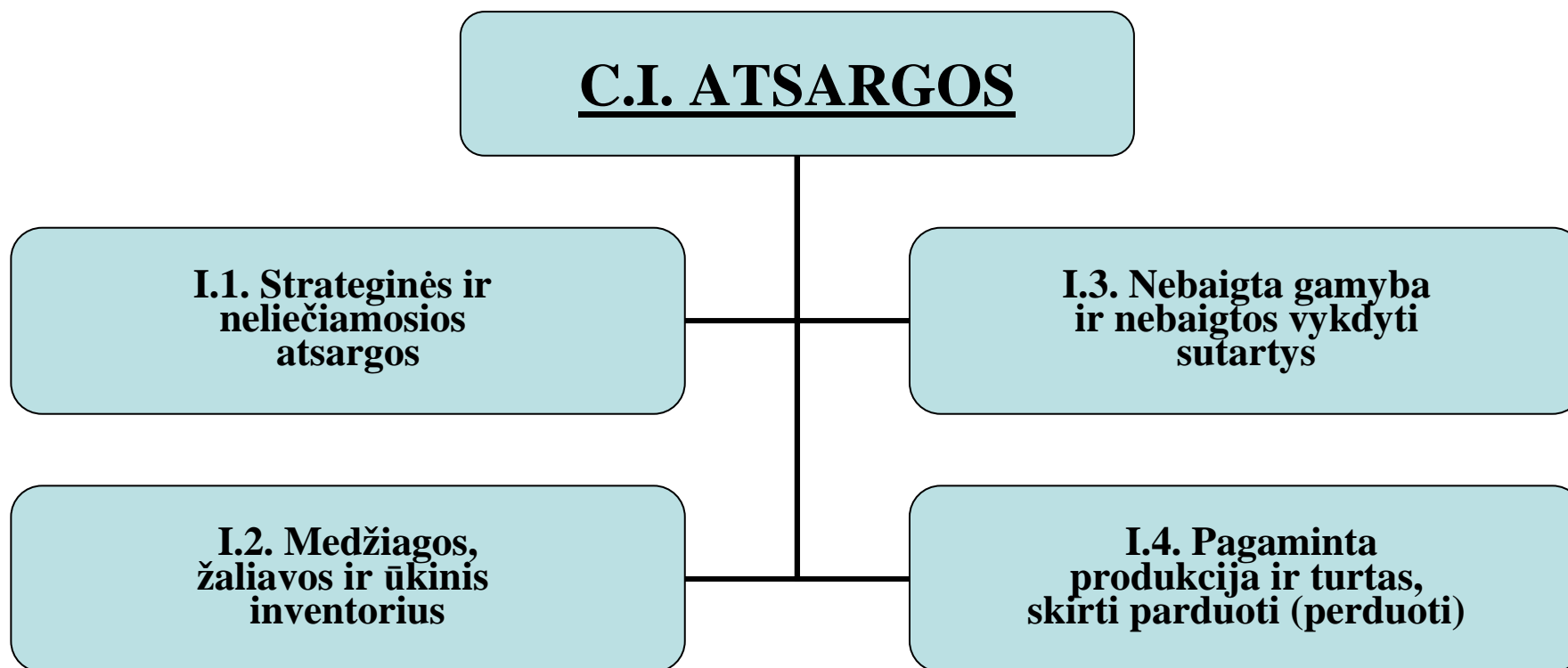
- Bendrosios nuostatos
- Atsargų grupavimas
- Atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikaina
- Grynoji realizavimo vertė
- Atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikainos sumažinimas iki grynosios realizavimo vertės
- Atsargų, laikomų numatant jas paskirstyti nemokamai, įvertinimas
- Strateginių atsargų įvertinimas
- Konfiskuotų ir kitų nemokamai gautų atsargų įvertinimas
- Atsargų įkainojimo ir savikainos nustatymo būdai
- Pripažinimas sąnaudomis
- Atsargų inventorizacija
- Informacijos pateikimas finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte
- Pagrindinės atsargų registravimo buhalterinėje apskaitoje operacijos
- Užduotys

Bendrosios nuostatos

Šis standartas netaikomas:

- Teatro drabužiams ir dekoracijoms (žr. 12-ąjį VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“);
- Biologiniam turtui (žr. 16-ąjį VSAFAS „Biologinis turtas ir mineraliniai ištekliai“).

Atsargų grupavimas



ŽL FA FBA informacija apie atsargas pateikiama pagal šias grupes, o AL FA FBA atsargos rodomos viena eilute.

Atsargų grupavimas (2)

- Strateginės ir neliečiamosios atsargos – teisės aktuose gali būti reglamentuota, kad Vyriausybė laiko įvairias strategines atsargas, pavyzdžiui, benzina, mazutą, maisto produktus, karinę amuniciją ir kitas atsargas;
- Medžiagos, žaliavos ir ūkinis inventoriūs. Šiai grupei priklauso:
 - žaliavos ir medžiagos, naudojamos gamyboje ar viešosioms paslaugoms teikti, taip pat eksploatacinės medžiagos (kuras, atsarginės dalys ir pan.);
 - ūkinis inventoriūs, kuriam priskiriamas inventoriūs, kurį VSS naudoja savo ūkinėje veikloje. Pavyzdžiui, ilginamieji laidai, kabeliai, įrankiai, indai, baldai, patalynė, drabužiai, avalynė ir panašiai;
 - VSS įsigytos atsargos, kurios turi būti perduodamos kitiems subjektams nemokamai (pavyzdžiui, kelio atšvaitai, kuriuos VSS išdalija mokykloms kaip dovaną arba už simbolinį mokestį).

Atsargų grupavimas (3)

- Nebaigta gamyba ir nebaigtos vykdyti sutartys:
 - VSS nebaigtos gaminti produkcijos vertė;
 - Nebaigtų teikti paslaugų vertė (kurių pajamos dar nepripažintos, arba dar nesuteiktų paslaugų (teikiant paslaugas nemokamai) sąnaudos).
- Pagaminta produkcija ir skirtos parduoti atsargos:
 - VSS pagaminta produkcija (įskaitant žemės ūkio produkciją);
 - Atsargos, skirtos parduoti.

Atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikaina

- Registruojant atsargas apskaitoje, jos turi būti įvertintos įsigijimo ar pasigaminimo savikaina.

Įsigijimo ar pasigaminimo savikaina—sumokėta ar mokėtina pinigų ar pinigų ekvivalentų suma ar kito mainais atiduoto ar sunaudoto turto vertė įsigyjant ar gaminant turta;

- Į atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikainą įtraukiamos visos įsigijimo, perdirdimo ir kitos išlaidos, susidariusios gabenant atsargas į jų buvimo vietą ir suteikiant joms būtiną tinkamam naudojimui būklę.
- Atsargų įsigijimo savikainą sudaro:
 - mokėtina suma, pakoreguota nuolaidų ar nukainojimo, jei jos buvo, sumomis. Vėlesni pirkimo kainos koregavimai, atlikti atsargas užregistravus apskaitoje, rodomi taip:
 - jeigu atsargos parduotos arba sunaudotos veikloje, tuomet nuolaidų ar nukainojimo suma yra mažinamos sąnaudose atitinkamuose straipsniuose, kuriuose buvo užregistruota sunaudotų atsargų vertė;
 - jeigu atsargos dar neparduotos ir nesunaudotos, koreguojama jų įsigijimo savikaina, mažinant ją nuolaidų ar nukainojimo suma, tenkančia neparduotoms atsargoms;
 - su pirkimu susiję negražintini mokesčiai ir rinkliavos;
 - transporto, krovimo ir kitos išlaidos, tiesiogiai priskirtinos žaliavų, medžiagų ir kitų atsargų įsigijimo išlaidoms. Vėlesnio atsargų gabenimo ir sandėliavimo išlaidos turi būti pripažintos sąnaudomis tą patį laikotarpį, kai buvo patirtos.

Atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikaina (2)

- Į atsargų įsigijimo savikainą neįskaitomas:
 - sumokėtas pridėtinės vertės mokestis tais atvejais, kai šis mokestis gražinamas;
 - skolinimosi išlaidos, jei jos būtų;
 - viešųjų pirkimų organizavimo išlaidos;
 - konfiskuoto, valstybės paveldėto, bešeimininkių daiktų saugojimo ir tvarkymo išlaidos.
- Atsargos, įsigytos užsienio valiuta, ir kitos su atsargų įsigijimu susijusios išlaidos užsienio valiuta apskaitoje registruojamos finansinių ataskaitų rinkinio valiuta pagal pirkimo dieną galiojantį valiutos kursą (detaliau aptarta 21-ajame VSAFAS „Sandoriai užsienio valiuta“).

Atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikaina (3)

- Pagamintų ir perdirbtų per ataskaitinį laikotarpį atsargų savikainą sudaro tiesioginės ir netiesioginės gamybos išlaidos;
- Tiesioginės gamybos išlaidos yra tokios išlaidos, kurias galima tiesiogiai be žymių sąnaudų priskirti gaminamai produkcijai. Tiesioginėmis gamybos išlaidomis paprastai laikomos:
 - produkcijos gamybos metu sunaudotos žaliavos (medžiagos) ar komplektuojamieji gaminiai, kurie sudaro materialųjį produkcijos pagrindą arba įeina į gaminių sudėtį ir be žymių sąnaudų gali būti priskirti konkretiems gaminiams ar jų grupėms;
 - tiesioginio darbo užmokesčio išlaidos, apimančios darbuotojų, tiesiogiai dalyvaujančių produkcijos gamyboje, atlyginimų ir socialinio draudimo įmokų sumas, kurios be žymių sąnaudų gali būti priskirtos tam tikriems gaminiams ar jų grupėms.

Atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikaina (4)

- Netiesioginės gamybos išlaidos yra netiesiogiai su produkcijos gamyba susijusios išlaidos. Netiesioginėms gamybos išlaidoms priskiriamos:
 - pagalbinių medžiagų išlaidos, apimančios produkcijos gamybos metu sunaudotas medžiagas, kurios į gaminio sudėtį tiesiogiai neįeina (pavyzdžiui, gamybinių įrenginių sunaudojamas kuras) arba, nors ir yra gaminio sudedamoji dalis, nėra tokios reikšmingos, kad galėtų būti priskirtos prie pagrindinių (pavyzdžiui, klijai, naudojami knygoms įrišti, kurių vertės dalis tarp kitų sudedamųjų medžiagų yra santykinai maža ir ne visada pastovi);
 - netiesioginio darbo užmokesčio išlaidos, apimančios tiesiogiai su produkcijos gamyba nesusijusių, bet sudarančių sąlygas gamybai vykti, darbuotojų atlyginimų ir socialinio draudimo įmokų sumas (pavyzdžiui, darbo užmokestis, mokamas gamybinių įrenginių mechanikui);
 - per ataskaitinį laikotarpį apskaičiuotos nusidėvėjimo (amortizacijos) ir kitos netiesioginės gamybos išlaidos (pavyzdžiui, gamybinio pastato komunalinių paslaugų išlaidos, gamybinio pastato nuoma ir pan.), apimančios išlaidas, kurių ryšys su konkrečia pagaminama produkcija negali būti tiesiogiai nustatytas. Apskaitoje jos priskiriamos atsargų pasigaminimo savikainai taikant VSS pasirinktus paskirstymo būdus.

Atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikaina (5)

- Konkretūs gamybos išlaidų priskyrimo tiesioginėms ar netiesioginėms bei netiesioginių gamybos išlaidų paskirstymo kriterijai pasirenkami atsižvelgiant į gamybos specifiką. Gaminamos produkcijos savikainos apskaičiavimo būdas turi būti nurodytas aiškinamajame rašte;
- Pagaminamos produkcijos apyvarta ir šios produkcijos likučiai ataskaitiniu laikotarpiu apskaitoje registruojami faktine to laikotarpio, per kurį produkcija buvo pagaminta, pagaminimo savikaina;
- Jei gaminant produkciją atsiranda atliekų ir kitų šalutinių produktų, kurių vertė nereikšminga, tačiau kuriuos galima parduoti, jie įvertinami grynąja realizavimo verte. Ši vertė atimama iš pagrindinio gaminio savikainos;
- Į gaminamos produkcijos savikainą neįeinančios išlaidos pripažįstamos to laikotarpio, kuriuo jos susidarė, sąnaudomis. Tokios išlaidos gali būti, pavyzdžiui, administracijos darbuotojų darbo užmokestis ir pan.

Atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikaina (6)

- Teikiamų paslaugų savikainą sudaro paslaugas teikiančio personalo darbo užmokestis ir kitos tiesioginės ir netiesioginės paslaugų teikimo išlaidos. Su teikiamomis paslaugomis nesusijusių darbuotojų darbo užmokestis į atsargų savikainą neįtraukiamas;
- Paslaugų teikėjai dažniausiai atskirai kaupia išlaidas, susijusias su kiekviena paslauga, kurios pardavimo kaina gali būti nustatyta atskirai. Todėl kiekviena tokia paslauga laikoma atskiru atsargų vienetu.

Grynoji realizavimo vertė

- Sudarant FA, atsargos turi būti įvertinamos įsigijimo ar pasigaminimo savikaina arba grynąja realizavimo verte, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų mažesnė, išskyrus atsargas, kurios yra laikomos numatant jas paskirstyti nemokamai ar už simbolinį mokestį arba numatant jas sunaudoti tokių prekių gamybai ir strategines atsargas (išskyrus standarte nurodytus atvejus).
- Grynoji realizavimo vertė – įprastinės veiklos metu įvertinta turto pardavimo kaina, atėmus įvertintas turto vieneto gamybos baigimo išlaidas ir įvertintas turto pardavimo, perleidimo ar mainų išlaidas.
- Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje įsigytų (taip pat ir įsigytų organizuojant viešuosius pirkimus) ar pasigamintų ir ketinamų parduoti ar sunaudoti tik kitą ataskaitinį laikotarpį, GRV turi būti nustatoma pagrįstai, atsižvelgiant į kainos ar atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikainos svyravimus, tiesiogiai susijusius su poataskaitiniais ūkiniais įvykiais.

Pavyzdžiui, sudarant tarpines FA, atsargų, įsigytų viešųjų pirkimų metu, įsigijimo savikaina gali neatitikti GRV ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, kadangi tokios atsargos buvo įsigytos už didesnę nei dabartinė rinkos kaina. Jei tokias atsargas ketinama sunaudoti dar per šį metinį ataskaitinį laikotarpį, tuomet atsargų GRV nustatyti nereikėtų. GRV taip pat gali paveikti infliacija, paklausos pokyčiai, nauji technologiniai išradimai.

Atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikainos sumažinimas iki grynosios realizavimo vertės

- Atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikainos sumažinimas iki GRV atliekamas tam, kad turto balansinė vertė neviršytų būsimos ekonominės naudos ar paslaugų vertės, kurią tikimasi gauti tą turta pardavus, išmainius ar sunaudojus;
- Dažniausiai galimi tokie atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikainos sumažinimo iki GRV atvejai:
 - Kai atsargos yra sugadintos, visiškai ar iš dalies pasenusios, sumažėjo jų pardavimo kaina ar išaugo įvertintos gamybos baigimo, pardavimo, mainų ar paskirstymo išlaidos, atsargų įsigijimo (pasigaminimo) savikaina sumažinama iki GRV;
 - Kai gamybai naudojamų atsargų rinkos kainų sumažėjimas lemia ir pagamintos produkcijos kainų sumažėjimą ir akivaizdu, kad pagamintos produkcijos savikaina viršys gamybai naudojamų atsargų ir pagamintos produkcijos GRV, tų atsargų ir pagamintos produkcijos savikaina sumažinama iki GRV.
- Žaliavų ir medžiagų produkcijai gaminti ir paslaugoms teikti vertė negali būti nustatyta žemesnė negu jų įsigijimo savikaina, jeigu gaminius, kurių gamybai naudojamos šios žaliavos, tikimasi parduoti, išmainyti ar paskirstyti už jų pasigaminimo savikainą arba brangiau.

Atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikainos sumažinimas iki grynosios realizavimo vertės (2)

- Atsargų vertė paprastai sumažinama iki GRV pagal kiekvieną atsargų vienetą. Kai kuriais atvejais gali būti tikslinga sugrupuoti panašius ar susijusius vienetus (pavyzdžiui, kai atsargų vienetai priklauso tai pačiai gaminių grupei, yra panašios paskirties ir jų praktiškai negalima įvertinti atskirai nuo kitų tos grupės gaminių);
- Kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje turi būti nustatoma nauja atsargų GRV, jei šioms atsargoms toks įvertinimo būdas gali būti taikomas. Kai išnyksta aplinkybės, dėl kurių atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikaina buvo sumažinta, arba sumažėja tų aplinkybių poveikis, atsargų vertės sumažėjimas atkuriamas taip, kad nauja balansinė vertė būtų lygi atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikainai arba patikslintai GRV, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų mažesnė. Atsargų vertė negali būti nustatyta didesnė negu jų įsigijimo ar pasigaminimo savikaina;
- Atsargos, kurių GRV nustatyta užsienio valiuta, FA turi būti nurodytos taikant GRV nustatymo metu galiojusį valiutos kursą.

Atsargų, laikomų numatant jas paskirstyti nemokamai, įvertinimas

- Atsargos, kurios yra laikomos numatant jas paskirstyti nemokamai ar už simbolinį mokestį arba numatant jas sunaudoti tokių prekių gamybai, turi būti vertinamos įsigijimo ar pasigaminimo savikaina, bet ne grynąja realizavimo verte.

Strateginių atsargų įvertinimas

Strateginės atsargos parodomos įsigijimo ar pasigaminimo savikaina, išskyrus tokius atvejus:

- Jeigu strategines atsargas numatoma parduoti, jos perkeliamos iš strateginių ir neliečiamųjų atsargų grupės į pagamintos produkcijos ir atsargų, skirtų parduoti, grupę, ir įvertinama jų grynoji realizavimo vertė. Jeigu įvertinta grynoji realizavimo vertė yra mažesnė nei atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikaina, balansinė šių atsargų vertė sumažinama iki gynosios realizavimo vertės.
- Jeigu strateginių atsargų dalis viršija teisės aktų nustatytas normas, paviršis įvertinamas grynąja realizavimo verte, tačiau šios atsargos neperkeliamos iš strateginių ir neliečiamųjų atsargų į kitą grupę, nebent būtų nuspręsta perteklines atsargas parduoti. Jeigu įvertinta grynoji realizavimo vertė yra mažesnė nei įsigijimo ar pasigaminimo savikaina, balansinė šių atsargų vertė sumažinama iki gynosios realizavimo vertės.
- Jeigu inventorizacijos metu nustatytus nereikalingus netinkamus naudoti, sugadintus atsargų vienetų ketinama panaudoti, galimi keli tokių atsargų vienetų panaudojimo būdai:
 - įvertinama galimybė tokius atsargų vienetus parduoti viešuosiuose prekių aukcionuose LR Vyriausybės nustatyta tvarka. Atsargų vienetai, kuriuos nusprendžiama parduoti, įvertinami grynąja realizavimo verte;
 - numatoma tokius atsargų vienetus perduoti nemokamai. Tuomet jie rodomi įsigijimo ar pasigaminimo savikaina.
- Jeigu atlikus inventorizaciją nustatomi tokie atsargų vienetai, kurių nėra galimybės parduoti arba perduoti nemokamai, jų grynoji realizavimo vertė prilyginama nuliui, ir tokie atsargų vienetai nurašomi teisės aktų nustatyta tvarka.

Konfiskuotų ir kitų nemokamai gautų atsargų įvertinimas

Konfiskuotos ir kitos nemokamai gautos atsargos (pavyzdžiui, radiniai, perduoti realizuoti daiktiniai įrodymai, bešeimininkiai daiktai) vertinamos priklausomai nuo jų galimo panaudojimo:

- visų pirma įvertinama galimybė parduoti arba panaudoti savo veikloje tokias atsargas. Parduoti arba panaudoti skirtos atsargos parodomos grynąja realizavimo verte;
- jeigu įvertinus atsargas paaiškėja, kad jos yra praradusios prekinę vertę, netinkamos naudoti pagal paskirtį arba jų realizavimo terminas pasibaigęs ir dėl to tokios atsargos negali būti parduotos, jos pripažįstamos atliekomis ir į apskaitą netraukiamos;
- numatomų sunaikinti atsargų apskaita tvarkoma tik kontrolės tikslais nebalansinėse sąskaitose teisės aktų nustatyta tvarka;
- bešeimininkiai daiktai tol, kol teisės aktų nustatyta tvarka nepripažinti VSS nuosavybe, įtraukiami į nebalansines sąskaitas (kontrolės tikslais) teisės aktų nustatyta tvarka.

Atsargų įkainojimo ir savikainos nustatymo būdai

- VSS, apskaičiuodamas atsargų, sunaudotų gamyboje teikiant paslaugas, ar parduotų atsargų savikainą, gali taikyti arba „pirmas į, pirmas iš“ FIFO (*pirmas gautas, pirmas išduotas*) atsargų įkainojimo būdą, arba konkrečių kainų būdą:
 - ⇒ Jei yra galimybė, VSS pirmiausia turi pasirinkti FIFO atsargų įkainojimo būdą. Taikant FIFO būdą, daroma prielaida, kad atsargos, kurios buvo įsigytos pirmiausia, bus parduotos ar sunaudotos pirmiausia. Taigi atsargos, likusios laikotarpio pabaigoje, bus vėliausiai įsigytos ar pagamintos;
 - Jei to neleidžia padaryti esama apskaitos sistema arba šis atsargų įkainojimo būdas, vertinat naudos ir išlaidų požiūriu, reikalauja nepagrįstai daug resursų, tuomet VSS gali taikyti konkrečių kainų būdą. Konkrečių kainų būdas turi būti taikomas ir tuomet, kai atsargų vienetų nėra daug, bet jos įsigytos konkrečioms projektams ir negali būti paprastai pakeičiamos viena kita. Konkrečių kainų būdas reiškia, kad konkretūs atsargų vienetai turi būti nurodyti konkrečia jų įsigijimo ar pasigaminimo savikaina.

Atsargų įkainojimo ir savikainos nustatymo būdai (2)

Uždavinys (FIFO metodo taikymas):

20X0-12-31 VSS turėjo 100 vnt. atsargų X, kurių vieneto kaina – 5 litai. 20X1-01-20 VSS įsigijo 50 vnt. atsargos X po 5,2 litus, o 20X1-02-15 - 50 vnt. po 5,5 litus. Per 20X1 m. sausio mėn. VSS savo veikloje sunaudojo 80 vnt., o per 20X1 m. vasario mėn. – 90 vnt. atsargų. Kokį kiekį ir už kokią kainą VSS turi atsargų X 20X1-01-31 ir 20X1-02-28 bei kokia sausio ir vasario mėnesiais sunaudotų atsargų savikaina, jei atsargos traukiamos į apskaitą FIFO būdu?

Pripažinimas sąnaudomis

- Kai atsargos (įskaitant nebaigtas vykdyti sutartis) perduodamos, išmainomos ar perduodamos, jų balansinė vertė turi būti pripažįstama sąnaudomis tuo laikotarpiu, kuriuo pripažįstamos atitinkamos pajamos arba suteikiamos viešosios paslaugos.
- Atiduoto naudoti ūkinio inventoriaus vertė iš karto pripažįstama sąnaudomis. Tokio inventoriaus kiekinė (ir vertinė) apskaita kontrolės tikslais gali būti tvarkoma nebalansinėse sąskaitose nepriklausomai nuo jų įsigijimo ar pasigaminimo savikainos pagal kiekvieno VSS nustatytą apskaitos politiką.
- Kai kurių atsargų vertė gali būti įtraukta į kito turto, pavyzdžiui, kitų savos gamybos atsargų ar ilgalaikio turto, savikainą.

Pripažinimas sąnaudomis (2)

- Visa atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikainos sumažinimo iki grynosios realizavimo vertės suma ir visi atsargų nuostoliai dėl atsargų praradimo, nurašymo ir pan. turi būti pripažįstami to laikotarpio sąnaudomis, kuriuo sumažėjo vertė ar atsirado nuostolių. Bet kokio atsargų vertės sumažėjimo atkuriamą dėl grynosios realizavimo vertės padidėjimo suma turi būti mažinamos atitinkamos to laikotarpio sąnaudos, kuriuo padidėjo grynoji realizavimo vertė.
- Atsargų sunaudojimas arba pardavimas apskaitoje turi būti registruojamas pagal nuolat apskaitomų atsargų būdą. Taikant šį būdą, buhalterinėje apskaitoje registruojama kiekviena su atsargų sunaudojimu, pardavimu ar perleidimu susijusi ūkinė operacija.

Atsargų inventorizacija*

- Atsargos inventorizuojamos atskirai kiekvienoje jų buvimo vietoje ir pas kiekvieną už jų saugojimą atsakingą asmenį.
- BĮ vadovo įsakymu sudaryta inventorizacijos komisija arba jo įgalioti asmenys, inventorizuodami atsargas, jas suskaičiuoja, pasveria, išmatuoja arba naudoja kitus kiekio nustatymo būdus. Komisija inventorizavimo aprašuose-sutikrinimo žiniaraščiuose patvirtina atsargų buvimo ar nebuvimo faktą ir pastabose pažymi atsargų būklės pasikeitimus (pavyzdžiui, įbrėžta, netinkama naudoti, sugadinta).
- Radusi apskaitoje neužregistruotų atsargų, taip pat atsargų, kurioms pagrįsti nėra pirminių apskaitos dokumentų, BĮ vadovo įsakymu sudaryta inventorizacijos komisija arba jo įgalioti asmenys į inventorizavimo aprašą-sutikrinimo žiniaraštį turi įrašyti trūkstamus šių atsargų duomenis ir techninius rodiklius.
- Rastos apskaitoje neužregistruotos atsargos įvertinamos grynąja realizavimo verte. Grynajai realizavimo vertei nustatyti sudaroma komisija BĮ vadovo įsakymu, kuri taip pat turi nustatyti, kada ir kam leidus buvo įsigytos inventorizacijos metu rastos apskaitoje neužregistruotos atsargos, kur buvo nurašytos jų įsigijimo išlaidos.

* šaltinis: pavyzdinis biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos vadovas

Atsargų inventorizacija (2)*

- Inventorizacijos metu nustatyti rezultatai apskaitoje registruojami tokiais buhalteriniais įrašais:
 - atsargų perteklius:
 - a) radus neužregistruotų atsargų, jos registruojamos atsargų įsigijimo savikainos sąskaitose, ir didinamos gautos finansavimo sumos;
 - b) radus neteisingai nurašytų atsargų, jos registruojamos atsargų įsigijimo savikainos sąskaitose, mažinant sunaudotų ir parduotų atsargų sąnaudas ar savikainą (IMT ar atsargų, kurių gamybai nurašytos atsargos buvo naudojamos). Taip pat mažinamos ir pripažintos finansavimo pajamos.
 - atsargų trūkumas:
 - a) jeigu numatoma trūkumų sumas išieškoti, atsargų trūkumas registruojamas kaip išieškotinos sumos už padarytą žalą;
 - b) jeigu trūkumų išieškoti neįmanoma, registruojamos nurašomos atsargos ir pajamomis pripažįstamos finansavimo sumos, iš kurių atsargos buvo įsigytos.

* šaltinis: *pavyzdinis biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos vadovas*

Informacijos pateikimas finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte

- FA aiškinamajame rašte turi būti nurodoma:
 - apskaitos politika, taikoma atsargoms įvertinti, įskaitant taikytą įkainojimo ir savikainos nustatymo būdą;
 - gaminamos produkcijos savikainos apskaičiavimo būdas;
 - ŽL FA ir AL FA aiškinamajame rašte balansinė atsargų vertė pagal atsargų grupes pagal standarte nurodytas privalomas formas;
 - aplinkybės ar įvykiai, dėl kurių buvo sumažinta atsargų vertė;
 - aplinkybės ar ūkiniai įvykiai, dėl kurių buvo atkurta sumažinta atsargų vertė;
 - trečiųjų asmenų turimos atsargos.
- Duomenys apie valstybės rezervo mineralinių išteklių atsargas yra valstybės paslaptis, todėl jokia detali informacija apie šias atsargas VSS FA aiškinamajame rašte negali būti pateikiama;
- VSS, turintis strateginių ir neliečiamųjų atsargų, apimančių ir valstybės rezervo materialinių išteklių atsargas, gali parodyti tik balansinę visų tvarkomų strateginių ir neliečiamųjų atsargų vertę ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje.

Informacijos pateikimas finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte (2)

Žemesniojo lygio FA aiškinamajame rašte balansinė atsargų vertė pagal atsargų grupes pateikiama šioje privalomoje formoje:

	Strateginės ir neliečia - mosios atsargos	Medžiagos, žaliavos ir ūkinis inventoriūs	Nebaigta gamyba ir nebaigtos vykdyti sutartys		Pagaminta produkcija ir atsargos, skirtos parduoti (perduoti)	
			nebaigta gamyba	nebaigtos vykdyti sutartys	pagaminta produkcija	ir atsargos, skirtos parduoti (perduoti)
Atsargų įsigijimo vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje						
Įsigyta atsargų per ataskaitinį laikotarpį (+)						
Snaudota atsargų per ataskaitinį laikotarpį (-)						
Parduota ir perleista (paskirstyta)						
Snaudota veikloje						
Nurašyta						
Atsargų įsigijimo vertė laikotarpio pabaigoje						

(Lentelės tęsinys)

	Strateginės ir neliečia - mosios atsargos	Medžiagos, žaliavos ir ūkinis inventoriūs	Nebaigta gamyba ir nebaigtos vykdyti sutartys		Pagaminta produkcija ir atsargos, skirtos parduoti	
			nebaigta gamyba	nebaigtos vykdyti sutartys	pagaminta produkcija	Atsargos, skirtos pardutoi
Atsargų vertės sumažėjimo suma ataskaitinio laikotarpio pradžioje						
Atsargų vertės sumažėjimo per ataskaitinį laikotarpį suma						
Atsargų vertės sumažėjimo atkūrimo per ataskaitinį laikotarpį suma						
Atsargų vertės sumažėjimo suma ataskaitinio laikotarpio pabaigoje						
Atsargų balansinė vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje						
Atsargų balansinė vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje						

Informacijos pateikimas finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte (3)

Aukštesniojo lygio FA aiškinamajame rašte balansinė atsargų vertė pagal atsargų grupes pateikiama šioje privalomoje formoje:

	Paskutinė ataskaitinio laikotarpio diena	Paskutinė praėjusio ataskaitinio laikotarpio diena
Strateginės ir neliečiamosios atsargos		
Medžiagos, žaliavos ir ūkinis inventorių		
Nebaigta gamyba ir nebaigtos vykdyti sutartys		
Pagaminta produkcija ir atsargos, skirtos parduoti		
Atsargų iš viso		

Pagrindinės atsargų registravimo buhalterinėje apskaitoje operacijos

Įsigijimas

D 2 Atsargos

K 6/ 2 Mokėtinos sumos / išankstiniai
apmokėjimai

Įsigijimas neatlygintinai

D 2 Atsargos

K 4 Finansavimo sumos (gautos)

Išdavimas naudoti veikloje

D 8 Sunaudotų ir parduotų atsargų
sąnaudos ar savikaina

K 2 Atsargos

D 4 Finansavimo sumos (panaudotos)

K 7 Finansavimo pajamos

Nuvertėjimo skaičiavimas

D 8 Nuvertėjimo, nurašytų sumų,
atidėjinių sanaudos

K 2 Atsargos

D 4 Finansavimo sumos (panaudotos)

K 7 Finansavimo pajamos

Atsargų nurašymas

D 8 Nuvertėjimo, nurašytų sumų,
atidėjinių sąnaudos

K 2 Atsargos

D 4 Finansavimo sumos
(panaudotos)

K 7 Finansavimo pajamos

Atsargų pardavimas

D 2 Gautinos sumos

K 7 Pardavimo pajamos

D 8 Sunaudotų ir parduotų atsargų
sąnaudos ar savikaina

K 2 Atsargos

D 4 Finansavimo sumos
(panaudotos)

K 7 Finansavimo pajamos

Užduotys

Teorinis klausimas

Kaip įvertinamos atsargos, laikomos numatant jas paskirstyti nemokamai?

- a) Įsigijimo ar pasigaminimo savikaina.
- b) Įsigijimo ar pasigaminimo savikaina arba grynąja realizavimo verte, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų mažesnė.
- c) Grynąja realizavimo verte.

Užduotys (2)

Praktinis klausimas

VSS 20X0 m. gruodžio 31 d. inventorizacijos metu nustatė, kad dalies atsargų, kurių vertė apskaitoje – 2 000 Lt ir kurios buvo įsigytos iš valstybės biudžeto lėšų, vertingosios savybės yra sumažėjusios. VSS apskaičiuoja, kad šių atsargų grynoji realizavimo vertė lygi 1 500 Lt.

Kokie įrašai registruojami apskaitoje?